

**Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej
z dnia 22 grudnia 2011 r. (Dz.U. Nr 292, poz. 1720)**

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 149, poz. 887 i Nr 288, poz. 1690) zarządza się, co następuje:

§ 1 Rozporządzenie określa:

- 1) tryb i sposób kierowania i przyjmowania dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej i interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego oraz ich opuszczania, z uwzględnieniem dzieci cudzoziemców;
- 2) organizację placówek i ośrodków, o których mowa w pkt 1, w tym:
 - a) maksymalną liczbę dzieci pozostających pod opieką jednego wychowawcy oraz innych osób pracujących z dziećmi, w zależności od organizacji pracy i potrzeb dzieci,
 - b) warunki sprawowania opieki w godzinach nocnych,
 - c) organizację pracy wychowawczej, w tym tryb przeprowadzania diagnozy psychofizycznej dziecka,
 - d) prowadzoną dokumentację dotyczącą dziecka;
- 3) standardy usług świadczonych w placówkach i ośrodkach, o których mowa w pkt 1;
- 4) wzór wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki lub ośrodka, o którym mowa w pkt 1.

§ 2

1. Dziecko do placówki opiekuńczo-wychowawczej kieruje powiat właściwy do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.
2. Dziecko cudzoziemców, o którym mowa w art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwanej dalej „ustawą”, do placówki opiekuńczo-wychowawczej kieruje powiat właściwy ze względu na miejsce pobytu dziecka.
3. Jeżeli powiat nie może skierować dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej z powodu braku odpowiedniej placówki opiekuńczo-wychowawczej lub z powodu braku miejsca w placówce opiekuńczo-wychowawczej na jego terenie, zwraca się do innego powiatu z wnioskiem o skierowanie dziecka do odpowiedniej placówki opiekuńczo-wychowawczej.
4. Dziecko, o którym mowa w art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy, placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego przyjmuje bez skierowania.

§ 3 Dziecko do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz do interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego kieruje samorząd województwa na wniosek powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, a w przypadku dziecka cudzoziemców, o którym mowa w art. 5 ust. 3 ustawy, na wniosek powiatu właściwego ze względu na miejsce pobytu dziecka.

§ 4 Dziecko kieruje się do placówki opiekuńczo-wychowawczej albo do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej po zasięgnięciu opinii dyrektora tej placówki.

§ 5 W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej dyrektor odpowiednio placówki opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej:

- 1) przeprowadza postępowanie wyjaśniające;
- 2) powiadamia o tym w ciągu 24 godzin rodziców albo opiekunów prawnych dziecka, Policję, sąd, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka, powiatowe centrum pomocy rodzinie, a także marszałka województwa w przypadku dziecka umieszczonego w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.

§ 6

1. W przypadku przeniesienia dziecka z placówki opiekuńczo-wychowawczej, z regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo z interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego do placówki opiekuńczo-wychowawczej, do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo do interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego za przewiezienie dziecka odpowiada dyrektor tej placówki albo tego ośrodka, z którego dziecko jest przenoszone.
2. W przypadku przeniesienia dziecka z placówki opiekuńczo-wychowawczej, z regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo z interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego do rodziny zastępczej albo rodzinnego domu dziecka za przewiezienie dziecka odpowiada dyrektor tej placówki albo tego ośrodka, z którego dziecko jest przenoszone.

§ 7 O skierowaniu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego powiat właściwy do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, a w przypadku dziecka cudzoziemców, o którym mowa w art. 5 ust. 3 ustawy, powiat właściwy ze względu na miejsce pobytu dziecka, informuje niezwłocznie sąd, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

§ 8

1. Przy kierowaniu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego przekazuje się dostępną dokumentację dotyczącą dziecka, a w szczególności:

- 1) odpis aktu urodzenia dziecka, a w przypadku sierot lub półsierot również odpis aktu zgonu zmarłego rodzica;
- 2) orzeczenie sądu o umieszczeniu dziecka w placówce albo wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej o umieszczenie dziecka w placówce;
- 3) dokumentację o stanie zdrowia dziecka, w tym kartę szczepień;
- 4) dokumenty szkolne, w szczególności świadectwa szkolne;
- 5) informację o prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach.

2. Przy kierowaniu dziecka cudzoziemców do placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego przekazuje się dostępną dokumentację dotyczącą dziecka, a w szczególności:

- 1) dokumenty potwierdzające tożsamość dziecka;
- 2) dokumenty uprawniające dziecko do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zostały wydane;

- 3) dokumenty podróży dziecka;
- 4) informacje o okolicznościach pobytu dziecka na terenie Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) informacje o okolicznościach zgłoszenia dziecka do powiatowego centrum pomocy rodzinie;
- 6) informacje o rodzicach dziecka;
- 7) dokumenty o stanie zdrowia dziecka.

3. Dokumentację, o której mowa w ust. 1 i 2, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego przekazuje odpowiednio powiat:

- 1) który kieruje dziecko do instytucjonalnej pieczy zastępczej albo
- 2) na wniosek którego samorząd województwa kieruje dziecko do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo do interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

§ 9 W przypadku powrotu dziecka z placówki opiekuńczo-wychowawczej, z regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo z interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego do rodziny dyrektor tej placówki albo tego ośrodka zawiadamia rodziców, opiekunów prawnych dziecka albo inne osoby upoważnione przez sąd w celu osobistego odebrania przez nich dziecka, oraz asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka.

§ 10

1. Liczba dzieci pozostających pod opieką 1 osoby pracującej z dziećmi w placówce opiekuńczo-wychowawczej, w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym odpowiada potrzebom dzieci oraz rodzajowi prowadzonych zajęć.

2. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, z wyłączeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, oraz w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, w czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych pod opieką 1 wychowawcy może przebywać nie więcej niż 14 dzieci.

3. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, z wyłączeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, oraz w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, w czasie zajęć prowadzonych przez pedagoga, psychologa albo osobę prowadzącą terapię, pod ich opieką może przebywać nie więcej niż 6 dzieci.

4. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym w czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych pod opieką 1 osoby pracującej z dziećmi może przebywać nie więcej niż 3 dzieci.

5. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym w czasie zajęć prowadzonych przez pedagoga, psychologa albo osobę prowadzącą terapię, pod ich opieką nie może przebywać więcej niż 1 dziecko.

§ 11

1. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym liczbę osób pracujących z dziećmi, sprawujących opiekę w godzinach nocnych, ustala się na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo każdego dziecka.

2. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, w godzinach nocnych, opiekę sprawuje co najmniej 1 osoba pracująca z dzieckiem.

3. W regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, w której przebywa:

- 1) do 14 dzieci - w godzinach nocnych opiekę sprawuje co najmniej 1 osoba pracująca z dzieckiem;
- 2) więcej niż 14 dzieci - w godzinach nocnych opiekę sprawują co najmniej 2 osoby pracujące z dzieckiem, w tym 1 wychowawca.

4. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym w godzinach nocnych pod opieką 1 osoby pracującej z dzieckiem nie może przebywać więcej niż 5 dzieci.

§ 12

1. Opieka w godzinach nocnych sprawowana jest w sposób zapewniający bieżący i stały nadzór nad dziećmi.

2. Osoby pracujące z dzieckiem, sprawujące opiekę w godzinach nocnych w placówce opiekuńczo-wychowawczej, z wyłączeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, są obowiązane co najmniej trzykrotnie w ciągu nocy przeprowadzić obchód.

§ 13

1. Za właściwą organizację pracy wychowawczej w placówce opiekuńczo-wychowawczej, w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym odpowiada dyrektor.

2. Organizując pracę wychowawczą, dyrektor bierze pod uwagę konieczność:

- 1) zapewnienia dziecku poczucia bezpieczeństwa;
- 2) prowadzenia przez wychowawców indywidualnej pracy z dzieckiem oraz pracy z grupą dzieci;
- 3) opracowywania przez wychowawców planu pomocy dziecku oraz prowadzenia karty pobytu dziecka;
- 4) udziału wychowawców w pracach zespołu do spraw okresowej oceny dziecka;
- 5) współpracy wychowawców z rodziną dziecka, z osobami biorącymi udział w procesie wychowawczym dziecka, z sądem oraz innymi instytucjami.

§ 14

1. Niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej albo do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej sporządza się diagnozę psychofizyczną dziecka.

2. Diagnozę sporządza psycholog lub pedagog.

3. W diagnozie uwzględnia się analizę:

- 1) mocnych stron dziecka i jego potrzeb w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym oraz społecznym;
- 2) przyczyn kryzysu w rodzinie oraz wpływu tego kryzysu na rozwój dziecka;
- 3) relacji dziecka z jego najbliższym otoczeniem oraz osobami ważnymi dla dziecka;
- 4) rozwoju dziecka.

4. Diagnoza zawiera, odpowiednio do wieku, rozwoju i doświadczeń dziecka, wskazania dotyczące:

- 1) dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem;
- 2) programu terapeutycznego;
- 3) pracy z rodziną dziecka;

- 4) pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka;
- 5) przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

§ 15

1. Niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy, o której mowa w § 14, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, opracowuje plan pomocy dziecku.

2. Opracowując plan pomocy dziecku, stosownie do okoliczności, rozwoju psychicznego i fizycznego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości dziecka, uwzględnia się zdanie dziecka.

3. W planie pomocy dziecku:

1) określa się cele i działania krótkoterminowe i długoterminowe, uwzględniając w szczególności wiek dziecka, jego możliwości psychofizyczne, sytuację rodzinną i przebieg procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia;

2) wyznacza się cel pracy z dzieckiem, uwzględniający powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie dziecka do usamodzielnienia.

4. Plan pomocy dziecku opracowywany jest na podstawie:

1) diagnozy, o której mowa w § 14;

2) dokumentacji dotyczącej dziecka, o której mowa w § 8;

3) analizy:

a) procesu zmian rozwoju psychicznego i fizycznego dziecka w czasie jego pobytu w placówce opiekuńczo-wychowawczej, w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,

b) potrzeb dziecka w sferze opiekuńczej, rozwojowej, emocjonalnej, więzi z rodziną, relacji społecznych i funkcjonowania w grupie i środowisku rówieśniczym i szkolnym,

c) środowiska, z którego dziecko pochodzi,

d) rozwoju edukacyjnego dziecka,

e) wpływu sytuacji kryzysowej w rodzinie na rozwój dziecka i jego funkcjonowanie w placówce opiekuńczo-wychowawczej i w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, a także poza tymi placówkami;

4) oceny efektów pracy z rodziną dziecka prowadzonej przez asystenta rodziny.

5. Plan pomocy dziecku jest modyfikowany w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka lub jego rodziny, nie rzadziej niż co:

1) pół roku - w przypadku dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej;

2) 3 miesiące - w przypadku dziecka umieszczonego w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

6. W przypadku powzięcia informacji o ciąży małoletniej plan pomocy dziecku modyfikowany jest niezwłocznie po powzięciu tej informacji.

§ 16

1. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, z wyłączeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, albo w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 5 dzieci.

2. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 10 dzieci.

§ 17

1. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, z wyłączeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, oraz w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej dla każdego dziecka prowadzi się:

1) plan pomocy dziecku;

2) kartę pobytu dziecka, która zawiera w szczególności:

a) opis relacji dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecku,

b) opis funkcjonowania społecznego dziecka w placówce i poza nią, z uwzględnieniem samowolnego opuszczania placówki,

c) informacje o przebiegu kontaktów placówki ze szkołą, do której dziecko uczęszcza, oraz jego nauki szkolnej,

d) opis rozwoju dziecka ze szczególnym uwzględnieniem stanu emocjonalnego i samodzielności dziecka,

e) informacje o stanie zdrowia dziecka, w tym stanie zdrowia psychicznego,

f) informacje o lekach podawanych dziecku,

g) informacje o pobytach dziecka w szpitalu, w tym w szpitalu psychiatrycznym,

h) informacje o szczególnych potrzebach dziecka i znaczących dla dziecka wydarzeniach,

i) opis współpracy placówki z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym z asystentem rodziny;

3) kartę udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, pedagoga lub osobę prowadzącą terapię, z opisem ich przebiegu, o ile dziecko tego wymaga;

4) arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych.

2. W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego dla każdego dziecka prowadzi się plan pomocy dziecku oraz kartę pobytu dziecka, która zawiera informacje o znaczących dla dziecka wydarzeniach, postępach w nauce szkolnej, stanie zdrowia dziecka oraz ocenę aktualnej sytuacji dziecka.

3. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym dla każdego dziecka prowadzi się plan pomocy dziecku oraz kartę pobytu dziecka, która zawiera informacje o stanie zdrowia dziecka, arkusze badań i obserwacji psychologicznych, informacje o rodzicach dziecka, o postępowaniu sądowym toczącym się w sprawie tego dziecka oraz znaczących dla dziecka wydarzeniach.

4. Kartę pobytu dziecka uzupełnia się nie rzadziej niż co:

1) 2 tygodnie - w przypadku dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego albo w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

2) miesiąc - w przypadku dziecka umieszczonego w pozostałych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej.
5. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym prowadzi się ewidencję dzieci, która zawiera następujące informacje:

- 1) imię i nazwisko dziecka;
- 2) datę i miejsce urodzenia dziecka;
- 3) adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka;
- 4) aktualny adres zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów prawnych.

§ 18

1. Dziecku umieszczonemu w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej zapewnia się:

- 1) wyżywienie dostosowane do jego potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia;
- 2) dostęp do opieki zdrowotnej;
- 3) zaopatrzenie w produkty lecznicze;
- 4) zaopatrzenie w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne wraz z pokryciem udziału środków własnych dziecka - do wysokości limitu przewidzianego w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 5) dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie są wskazane dla dziecka;
- 6) wyposażenie w:
 - a) odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb,
 - b) zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego,
 - c) środki higieny osobistej;
- 7) zaopatrzenie w podręczniki, pomoce i przybory szkolne;
- 8) kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci od 5 roku życia, której wysokość, nie niższą niż 1% i nie wyższą niż 8% kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy, ustala co miesiąc dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 9) dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów;
- 10) dostęp do nauki, która w zależności od potrzeb dzieci odbywa się:
 - a) w szkołach poza placówką opiekuńczo-wychowawczą albo regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną,
 - b) w systemie nauczania indywidualnego;
- 11) pomoc w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych oraz w miarę potrzeby przez udział w zajęciach wyrównawczych;
- 12) uczestnictwo, w miarę możliwości, w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych;
- 13) opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się placówka opiekuńczo-wychowawcza albo regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna;
- 14) pokrycie kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką opiekuńczo-wychowawczą albo regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną.

2. Przepisy ust. 1 pkt 1-6 i 9 stosuje się odpowiednio do interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

3. Placówka opiekuńczo-wychowawcza oraz regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna zapewnia dzieciom:

- 1) pokoje mieszkalne nie większe niż 5-osobowe, właściwie oświetlone, o powierzchni zapewniającej przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia;
 - 2) łazienki z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalety, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny;
 - 3) miejsce do nauki;
 - 4) miejsce do przygotowywania posiłków, zapewniające odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności;
 - 5) wspólną przestrzeń mieszkalną, w której można spożywać posiłki, stanowiącą miejsce spotkań i wypoczynku.
4. Placówka opiekuńczo-wychowawcza oraz regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna zapewnia małoletniej w ciąży warunki pobytu odpowiednie do jej potrzeb oraz stałą opiekę psychologiczną i ginekologiczno-położniczą.

§ 19 Wzór wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 20 W okresie od dnia 2 stycznia 2013 r. do dnia 1 stycznia 2021 r., w placówce opiekuńczo-wychowawczej, o której mowa w art. 229 ust. 1-3 ustawy, w której przebywa więcej niż 14 dzieci, w godzinach nocnych opiekę sprawują co najmniej 2 osoby pracujące z dzieckiem, w tym 1 wychowawca.

§ 21 Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

Załącznik Wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej

placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego (wzór).
(patrz oryginał)